आजादी का अमृत महोत्सव
नारी सशक्तीकरण

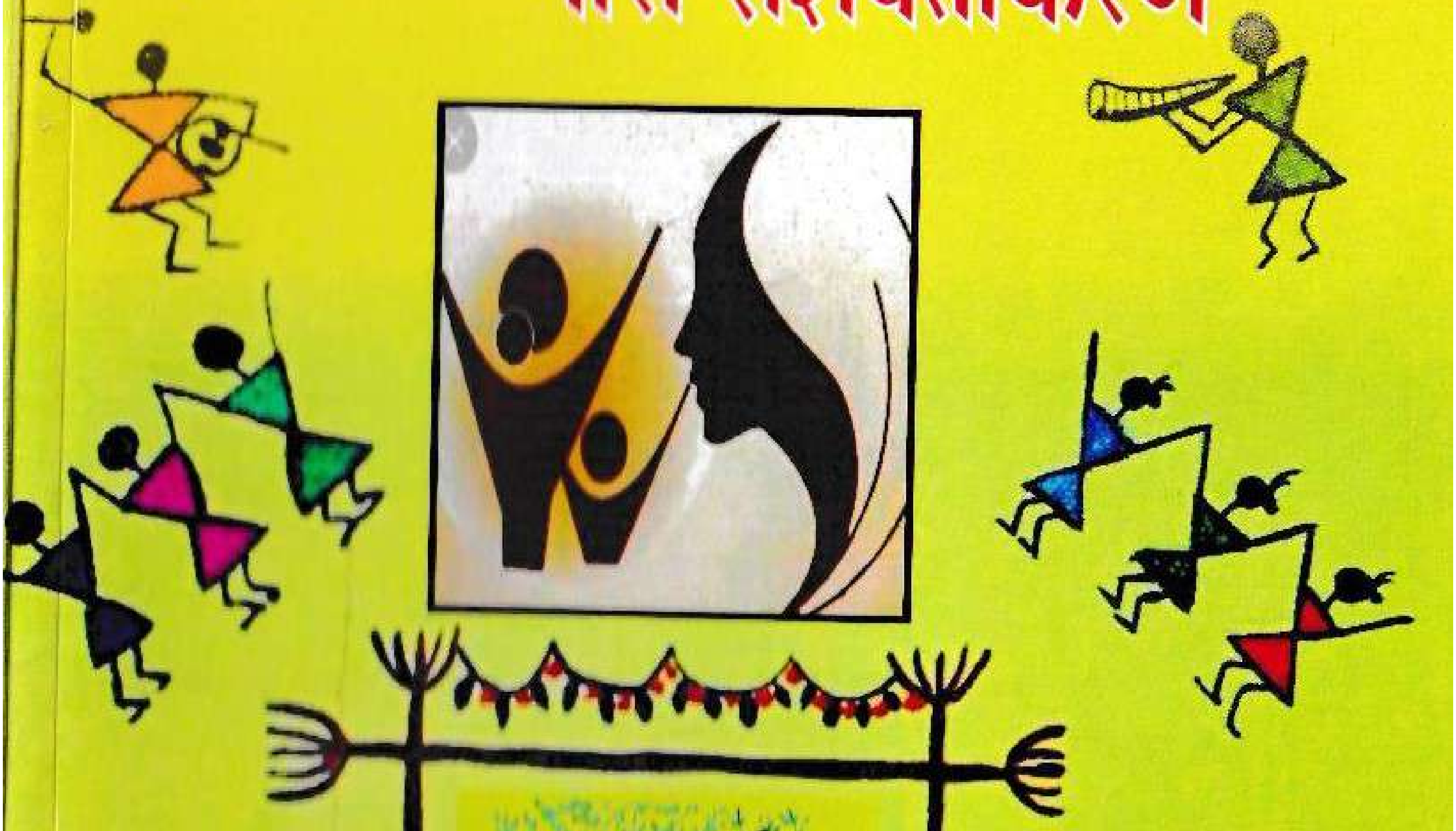

Editors : Dr. D.S. Patwari, Dr. S.K. Baloure

Dr. M.M.BETKAR
Principal, Shri Kumarswami College, Ausa
Tq. Ausa Dist. Latur (M.H.)

Editors

Dr. D.S.PATWARI
Assistant Professor,
Department of Political Science,
Shri Kumarswami College, Ausa

Dr. [illegible]
Assistant Professor,
Department of Sociology,
Shri Kumarswami College, Ausa

Editorial Board

Dr. S.B. Ashture

Dr. K.B. Dhone

[illegible]

[illegible]

Dr. S.S. Kale

Asst. Prof. [illegible]

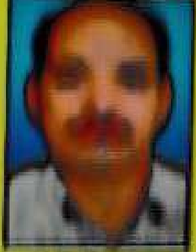

[illegible]

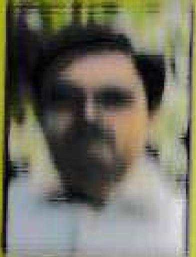

[illegible]

KBC-Nano Publication Pvt. Ltd.
Publisher, Distributor & Order Supplier
A-3/2, Christian Colony, Patel Chest, Delhi 110007
Email : kbcnanopublication@gmail.com
Website: www.kumarbookcentre.com

Price : [illegible] 400/-
ISBN : [illegible]

आजादी का अमृत महोत्सव
नारी सशक्तीकरण

Dr. M. M. BETKAR
Principal, Shri Kumarswami College, Ausa
Tq. Ausa Dist. Latur (M.H.)

EDITORS

Dr. D.S.PATWARI
Assistant Professor,
Department of Political Science,
Shri Kumarswami College, Ausa

Dr. S.K.BALOURE
Assistant Professor,
Department of Sociology,
Shri Kumarswami College, Ausa

EDITORIAL BOARD

Dr. S. B. Ashture
Dr. K. B. Dhone
Dr. A. S. Kamble
Dr. V. R. Waghmare
Dr. S. S. Kale
Asst. Prof. J. H. Bhosle
Dr. P. B. Deshmukh
Dr. K. U. Choudhary

Adarsh Arts & Commerce College Desaiganj
PRINCIPAL
Adarsh Arts & Commerce College,
Desaiganj (Wadsa) Dist.- Gadchiroli

10. महिला सशक्तिकरणः मुददे और चुनौतियाँ 65-73
-किरण नागराज वानखेड़े

11. ग्रामीण महिलाओं के सशक्तिकरण में स्वयं सहायता समूह की भूमिका का अध्ययन 74-79
-ममता गोयल (गोनेकर)
-डॉ. विजय कुमार गोनेकर

12. महिला मानव अधिकार एक विश्लेषण 80-86
-रविंद्र गणेशराव मोरताटे

13. स्वातंत्र्य लढ्यातील महिलांचे योगदान 87-97
-प्रा. प्रियंका राजेंद्र आठे

14. समाज परिवर्तनात स्त्री-शिक्षणाची भूमिका मांडताना स्त्री-समाज सुधारकांचे योगदान 98-106
-डॉ. प्रा. ढोणे कुसुम बाबूराव

15. भारतीय स्वातंत्र्य लढ्यातील स्त्री योगदान 107-117
-प्रा. डॉ. अनिल एस. कांबळे

16. महिलाओं के अधिकार और समकालीन स्थिती 118-122
-प्रा. डॉ. के. यु. चौधरी

17. महिलांची पूर्वीची स्थिती व सद्यकालीन वर्तमान स्थिती 123-129
-प्रा. डॉ. विट्ठल चव्हाण

18. स्त्री मुक्तीचे प्रणेते महात्मा फुले 130-137
-प्रा. डॉ. धुमाळे डी. के.

19. भारतीय संविधान आणि महिला सक्षमीकरण 138-43
-डॉ. काळे संजय सदाशिव

Adarsh Arts & Commerce College Desaiganj
PRINCIPAL
Adarsh Arts & Commerce College,
Desaiganj (Wadsa) Dist.- Gadchiroli

17

महिलांची पूर्वीची स्थिती व सद्यकालीन वर्तमानस्थिती

प्रा. डॉ. विट्ठल चव्हाण

प्रस्तावना :-

अगदी प्राचीन काळापासून भारतीय समाजात स्त्री-पुरूष समानतेचा धागा आढळून येते. पूर्वी भारतीय समाजात महिलांचा सर्वत्र मान, सन्मान व आदर होत असे. आधुनिक समाजव्यवस्थेत सुध्दा स्त्रीयांचा स्थान पुरूषांच्या बरोबरीचा समजला जाते. यामध्ये दूमत नाही. मानवी समाजात स्त्री आणि पुरूष ही दोन्ही अतिश्य महत्वाचे अंग असून ती एखादया गाडीच्या चाकाप्रमाणे आहे. जर समाजव्यवस्थेतील एखादया चाकात बिघाड झाली तर ती गाडी पुढे जाऊ शकत नाही. अशीच अवस्था भारतीय समाजाची आहे. आज स्त्री-पुरूषांत समानता असणे काळाची गरज आहे. स्त्री व पुरूष एकमेकांवर अवलंबून असतात.

आधुनिक काळात स्त्रीपुरूषाचे स्थान एकमेकांच्या बरोबरीचे समजण्यात येते. स्त्री ही पुरूषांपेक्षा ना कमी व ना जास्त असून हिंदु धर्मतत्वज्ञानानुसार स्त्री ही पुरूषांची अर्धांगिणी मानण्यात आलेली आहे. हिंदुच नव्हेतर सर्वच समाजात मात त्याचा आदर केला जातो. प्राचीन ग्रंथामध्ये स्त्रियांचे महत्व लक्षात घेता असे म्हटले गेले आहे की, ''यत्र नारायस्तु पूज्यन्ते रमन्ते तत्र देवता'' म्हणजे जिथे स्त्रियांची पुजा केली जाते. तेथे देवीदेवता वास करते. म्हणून स्त्री ही सृष्टीची शक्ती मानली जाते. म्हणजे मानव जातीचे अस्तीत्व स्त्रीपासून बनलेला आहे. असे मानले जाते. म्हणून स्त्री ही अधिशक्तीचे रूप आहे.

Adarsh Arts & Commerce College Desaiganj
PRINCIPAL
Adarsh Arts & Commerce College,
Desaiganj (Wadsa) Dist.- Gadchiroli